

СВЕТЛОТО МУ ИМЕ ЩЕ ПРЕБЪДЕ

**В гр. Чипровци представители на четири приятелски народа
почетоха паметта на полковник д-р Стефан Дуньов**

На 7 септември 2013 г. на площад „Стефан Дуньов” в гр. Чипровци вицепрезидентът на Република България Маргарита Попова откри бюст-паметник на полковник д-р Стефан (Ищван) Дуньов. Автор на бюста е скулпторът Огнян Кожухаров. Присъстваха посланикът на Унгария Андраш Клайн, десетки гости от Унгария и Италия, банатски българи от румънското село Винга, където е роден Стефан Дуньов, стотици жители на Община Чипровци и български роднини на героя. Ученически духов оркестър изпълни националните химни на България и Унгария.

Слова произнесоха кметът на Община Чипровци Анатоли Първанов, унгарски, италиански и румънски представители. От името на Управителния съвет на съюз „Атлантик” приветствен адрес прочете капитан I ранг (з) Васил Данов. Православни и католически архиереи извършиха водосвет и благословиха паметника на героя на четири народа. Венци и цветя обсипаха новата чипровска светиня.

Гостите разгледаха Градския музей и временната изложба, посветена на събитието. По случай празника на гр. Чипровци и другите важни дати кметът на общината даде прием.

Вицепрезидентът на Република България Маргарита Попова откри международната научна конференция, посветена на 325-та годишнина на Чипровското въстание (1688 г.) и паметта на Стефан Дуньов. Генералният директор на Институт „Балаши” д-р Пал Хатош връчи на участниците в конференцията почетни плакети „Дуньов”. Задълбочено и интересно изследване поднесе д-р Ласло Чорба – генерален директор на Националния исторически музей на Унгария. Непознати факти и оригинални коментари за живота и делото на полк. Дуньов, за развитието на музейното дело в Монтанско и в Чипровския край, за контактите с областите от Унгария, Италия и Румъния, с които ни сродява героят, прочетоха учени и краеведи от четирите държави.

Неизлекуван и с температура бе дипломатът от Италианското посолство, който поднесе приветствие от името на благодарна Италия.

Аудиторията изслуша с интерес и аплодира доклада на председателя на съюз „Атлантик” генерал-майор (з) д-р Съби Събев на тема „Пълководческото умение на полк. Стефан Дуньов в сраженията за свободата на Унгария и Италия” (докладът ще бъде поместен допълнително).

С почит и умиление ген. Събев, полковник Димитър Бузеков, полковник Георги Ганев и капитан I ранг Данов се срещнаха с почтени, отрудени българи, със съученици и стари приятели, насладиха се на величествената гледка на връх Трите чуки, докоснаха се до щедростта и славата на Чипровския край. Тържествата бяха отразени от национални и регионални радиостанции, телевизии и печатни издания.

Радостното събитие породило и тъжни мисли. Въпреки усилията и съществения принос на община Чипровци, въпреки активното участие на вицепрезидента М. Попова и на областния управител на Монтана Анатоли Младенов, видимото отсъствие на българската държава не можеше да бъде скрито. Паметникът на героя, научната конференция, плакети и грамоти, средства за коктейл и още какво ли не бяха организирани, платени и предоставени от Унгария. Унгарската държава изпрати свои дипломати, учени, обществени дейци и воители, за да увековечат потомъка на храбри българи. Нито един български войник или действащ офицер не почето тържествата. Единственият офицер в Чипровци се оказа унгарското военно аташе.

Вероятно служба „Военна информация” не е докладвала на МО, че се открива паметник на първия българин, удостоен със званието „полковник”. Вероятно министърът на отбраната, началникът на отбраната и немалобройният им апарат са погълнати от някакви далеч по-важни мисии. Можеше да има поне венец от МО. Поне неколцина гравдейци. Поне малък военен оркестър. Защото дечицата, които свиреха химните, бяха ги учили съвсем отскоро и доста се озориха...

Някакви депутати, избрани с гласовете на хората от този край, разходиха коремите си по площада, потупаха по гърба този-онзи, обещаха „да помагат”, хапнаха яко на коктейла и яхнаха мерцедесите към София.

Като молба, но и като упрек прозвучаха думите на нашия сънародник от Банат д-р Иван Ранков: „Ние в Банат се кълнем, ставаме и лягаме с името на България. За нас слънцето изгрява откъм България. Погледнете към нас поне с едно око. Открехнете за

нас поне мъничко заключените държавни порти. Повече не искаме...”

Привечер площад „Стефан Дуньов” осиротя. Някога будният, бунтовен и работлив градец, дал на Европа възрожденци, духовни водачи, политици и пълководци, споил енергията на католици и на православни, днес крее, притиснат от недоимък, от духовна безпътица, от безхаберието и престъпната некомпетентност на управляващите клики.

Бедни, свидни, първи български полковнико! Сигурно пак щеше да възседнеш коня, ако можеше да зърнеш хала ни.

Васил Димитров

Бюст-паметникът на полк. Стефан Дуньов събра представители на Унгария, Италия, Румъния и България.

Поздравителният адрес на Управителния съвет на съюз „Атлантик” бе прочетен от капитан 1 ранг (з) Васил Данов.

Вицепрезидентът на Република България Маргарита Попова откри международната научна конференция, посветена на 325-та годишнина от Чипровското въстание и на паметта на полк. Дуньов.

Генералният директор на Институт „Балаши“ д-р Пал Хатош връчи на участниците в конференцията почетни плакети „Дуньов“.

Докладът на генерал-майор д-р Съби Събев за пълководческото майсторство на полк. Дуньов бе изслушан с интерес и бе изпратен с аплодисменти.

*Ген. Съби Събев, кап. I р. Васил Данов и полк. Георги Ганев
пред паметника на героя.*

**ДО ГРАЖДАНИТЕ И КМЕТА
НА ОБЩИНА ЧИПРОВЦИ**

**ДО ПОЧИТАЕМИТЕ ГОСТИ
ОТ УНГАРИЯ, ИТАЛИЯ
И РУМЪНИЯ**

**ДО УЧАСТНИЦИТЕ
В ЧЕСТВАНЕТО
НА ПОЛК. ДУНЬОВ**

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ВИЦЕПРЕЗИДЕНТ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КМЕТЕ,
УВАЖАЕМИ ЖИТЕЛИ НА ЧИПРОВЦИ,
УВАЖАЕМИ ГОСТИ И ПРИЯТЕЛИ ОТ СЪЮЗНИЧЕСКИ
УНГАРИЯ, ИТАЛИЯ И РУМЪНИЯ,**

Забележителното дело и светлото име на унгарски и италиански национален герой с български корени събират днес представители на четири приятелски народа. По този повод с дълбоко удовлетворение и благодарност поднасяме приветствие и багопожелания от името на Съюза на офицерите от резерва «Атлантик».

Днешното българско общество и българската държава все още са длъжници към паметта, към научния принос, към изключителния военен талант и ренесансовите мащаби на личността на полковник д-р Стефан (Ищван) Дуньов. Съвременник на българските възрожденци, Ищван Дуньов изпреварва и претворява в дела словата на Васил Левски, които ще бъдат изречени две десетилетия по-късно: че след освобождението на България Апостола ще отиде да се сражава за свободата на други поробени народи.

Потомъкът на бунтовния чипровски род носи прометеевски огън в душата си, неудържимо се втурва във водовъртежа на унгарската национална революция, твори чудеса по бойните полета на Пустата, сбира в ескадрона си унгарци и банатски българи, излежава десет години в най-страшния австрийски затвор, но остава несломен.

В третата си родина Италия полк. Дуньов става национален герой, израства като учен и общественик от европейска величина, нарежда се сред предтечите на бъдещото семейство на европейските народи.

Личности като Ищван (Стефан) Дуньов винаги образуват онова несъкруσιμο ядро, около което центростремителните сили на прогреса формират съсловия, класи, народи и интернационални общности. Безкористната саможертва, премереният идеализъм, военното и научното дело на големия европеец Стефан (Ищван) Дуньов завинаги го превръщат в съвременник на днешните и на утрешните поколения българи, унгарци, италианци и румънци, на всички люде, за които понятията «свобода», «демокрация», «справедливост» и «хуманизъм» не са празни думи.

Още веднъж благодарим на организаторите на честванията, посветени на полк. Дуньов!

Честит празник, скъпи граждани на Чипровци! Желаям благоденствие и процъфтяване на този често забравян и несправедливо пренебрегван край, толкова свиден за всяко българско сърце!

Благодарим на учените, на дипломатите и на всички гости от Унгария, Италия и Румъния, дошли заедно с нас да споделят почитта и гордостта си от сина на три народа и герой на две национални революции!

Дълбок поклон пред епохалното дело и святото име на полковник д-р Стефан (Ищван) Дуньов!

**Генерал-майор (з) д-р
Съби СЪБЕВ
председател на УС на Съюза
на офицерите от резерва «Атлантик»**

**7 септември 2013 г.
гр. Чипровци**